

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Rokodelstvo v srednjem veku.

II.

Središče rokodelskih cehov, katerih pričetek in važnost smo zadnjič pojasnili, bila je cehovna skladnica (zunflade), ki je bila ob enem arhiv, v katerem so se hranila pisma, pravila in blagajnica. Kadar so imeli cehi svoje zборе, ki so se redno vršili vsaki teden, mesec, ali vsako četrletje, se je ta skladnica slovesno odprla in po končanem zborovanju zopet zaprla.

Vsako leto so cehi volili načelnike svoje ali cejmojstre, ki so morali mestnemu županu storiti obljubo vdanosti in zvestobe. Razen cejmojstrov volili so tudi njihove pomočnike, ki so bili z njimi vred cehovno predstojništvo.

Mestni odbor je bil pokrovitelj cehov ter je pospeševal njihovo blagostanje s tem, da je mesto zaprl vnanjim izdelkom, in skrbel za šole, obrazce itd. Sodnjo oblast nad družbeniki imelo je od njih izvoljeno predstojništvo, in nobena druga sodnija se v obrtniške ali rokodelske zadeve ni smela vtikati. Cehovna sodnija je rešila tudi vse prepire med mojstri in pomočniki. Tako so tedaj rokodelski cehi že v srednjem tolikanj obrekovanem mračnjaskem (?) veku imeli svoje lastne sodnije, ktere si dandanes vsaki stan želi pridobiti, in so si jih nekteri kakor n. pr. kupci, v nekterih krajih res tudi pridobili.

Take sodnije, sestavljene iz strokovnjakov, zamorejo veliko laglje in pravičnejše razsoditi medstanovske prepire, kakor svetni sodniki, ki o dotičnih zadevah velikokrat nimajo nikakoršnega pojma.

Cehovne sodnije opravljale so svoj posel

brezplačno. Prepire cehov med seboj razsojeval je mestni svet, ki je kot višja sodnija reševal tudi pritožbe zoper razsodbe cehovnih sodnij.

Cehovno predstojništvo je pa tudi društvenike imelo v strahu in redu in določevalo kazni za tiste, ki so se kaj pregrešili. Dandanes se to nahaja le še pri vseučiliščih in pri vojaštvu. Pa tudi na vseučiliščih bi liberalci to starodavno in koristno pravico radi že odpravili. Pozneje, ko so si cehi priborili enakopravnost z meščani, volili so cejmojstri tudi cehovne zastopnike v mestnem odboru.

Naložene kazni bile so ali denarne globe, ali pa take reči, ki so se lahko v denar spravile. Najhujša kazen pa je bilo izključenje iz ceha, s katerim se je zgubila pravica dalje opravljati rokodelstvo. To izključenje bilo je le začasno ali pa stalno.

Rokodelski cehi so bili krščanska društva, osnovana na krščanski podlagi, in so imeli svoje sv. varuhe ali patrone, katerih praznike so slovesno obhajali. Tudi so napravili mnogo vstav za dobre in svete namene ter so strogo gledali na to, da so njihovi društveniki praznovali praznike in redno obiskovali službo božjo.

V gospodarskem oziru skrbeli so cehi za redni in potrební zaslužek svojih udov, katerih noben vsled tega ni trpel pomanjkanja, marveč so vsi postali nekako premožni. Tudi so skrbeli za to, da je bilo delo dobro, kar je koristilo obojim, naročnikom, ki so dobro delo dobivali, in delavcem, pri katerih so zarad tega raje kupovali in naročevali potrebne reči. To je koristilo pa tudi blagostanju mestnemu, kateremu so pošteni in premožni prebivalci veliko trdnjše podpora, kakor pa kopa ubožnih in nezanesljivih ljudi.

Tudi sedanji rokodelci in obrtniki bi radi imeli zmerom dovolj dela in zaslužka; pa nekdanji cehi so bili v tem oziru srečnejši, zato ne bo odveč, če pogledamo, kako so oni vse to dosegli.

V vsakem mestu imeli so rokodelci ene stroke, kakor kovači, peki, krojači, usnarji, čevljarji itd., svoj lasten ceh, ki je moral skrbeti za vse reči svoje stroke, ki jih je mestno prebivalstvo potrebovalo. Kovači so morali skrbeti za vsa kovaška dela, čevljarji za obutala, usnarji za usnje, peki za kruh itd. Če se ktere reči preveč naredi, da je ni moč lahko spečati, cena njena pade in rokodelcec od nje nima veliko zaslužka ali pa še nič ne. Glavna skrb cehov je tedaj bila, da se je, izvzemši vnanja naročila vsake reči izdelovalo le toliko, kolikor je je mesto potrebovalo, da se je pa tudi iz vnanjih krajev v mesto ni nič dovaževalo. Noben čevljar se ni smel prodati, če ni bil doma izdelan; koliko rokodelcev pa je bilo potrebnih, da so izdelali toliko, kolikor je potrebovalo prebivalstvo mestno, in da so se pri tem pošteno preživeli, vedelo se je natanko, in več jih v dotični ceh ni bilo sprejetih. Glavna pogoja stanovitnega obstanka in blagostanja cehov je tedaj bila, da se vnanji izdelki niso smeli prodajati in da je bilo število rokodelcev vsakega ceha tako natančno določeno, da si drug drugemu niso bili na poti in si sami kratili zaslužek. Svobodna kupčija in obrtniška svobodnost je morala vsled tega (v 12. in 13. veku) prenehati, a rokodelstvo osnovano v mojstre, pomočnike in učence povzdignilo se je tako zelo, da so bili rokodelci skoro najsrečnejši ljudje na zemlji.

Par dni iz življenja slovenskega vrednika.

(Humoreska, pa bolj za jok, ko za smeh.)

(Dalje.)

Vrednik res vidi na pólí svoje ime v vrsti drugih, za kterimi stojé zapisani večí ali manjši zneski; le za njegovim ne stoji še nič.

„Prevelika čast za-me“, ugovarja vrednik, ki je že v tretje dobil znamenje, da je kosilo na mizi. „Koliko bo pa ta knjiga stala?“

„Pri tako velikanskem delu se to ne dá naprej določiti. Za zdaj nabiram le prostovoljne doneske za tisek —“

„Razumim, razumim, po koliko, na priliko?“

„Radodarnosti niso stavljené meje“, žvrgoli tiček sladko. „Tu, ta imenitni gospod Krujavec — slavno ime vam bo gotovo znano?“

„Kaj pa da“, se izgovarja vrednik, ker o tem „slavnem“ imenu še nikdar slišal ni, kakor menda nihče drug ne.

„No, ta mecén je daroval 50 gold. in jih koj plačal“. Zadnje besede gospodin posebno povdarja.

„Na ta način boste imeli kmalo dovolj nabranega. Jaz vam za zdaj ne morem toliko darovati, a zavežem se ostali tiskarski račun onih sto tiskanih pol poravnati, kadar bodo tiskane, če prav bi mi bilo plačati 200—300 goldinarjev.“

Obraz gospodina se zatemni in z nekako tužnim glasom reče:

„O, to bi bilo preveč za enega; tudi zdaj rokopis še ni gotov — jaz nimam prave gotove eksistence —“ vleče dalje.

„Prav, kakor jaz, gospod“, odgovori vrednik, „in ker vem, da pri skrbeh za život pisanje ne gre prav izpod rok (obraz gospodina se razjašni), tu imate za zdaj 50 kr. na račun. Vse drugo pa bom plačal, kadar mi pošljete tiskano brošuro sto pol. Z Bogom!“

Gospodin je nekako oparjen, a vendar stegne roko in stisne podanih mu 50 kr. v njo, potem pa, ko vidi, da vrednik gre v drugo sobo, se ojači in odide, po stopnjicah godrnjaje o „umazanosti, skopuštvu in samopridnosti, ki je vzrok, da Slovani ne moremo naprej.“

(Naj bo tu koj pojasnjeno, da je tak gospodin navadno spriden dijak ali pa pisar, ki

je že vse odvetnike, bilježnike in urade po vsih slovenskih deželah obslužil, a zdaj zavoljo lenobe in nezanesljivosti nikjer več službe ne dobi. Ko je na ta način spravil skup kak goldinar, gre v gostilnico, se napije in razsaja, tako da ga slednjič ven vržejo in ga policija pelje v stražnico na klop spat.)

Vrednik se tedaj vsede k mizi, povžije že zelo hladno kosilo, a še pri tem ni miru, kajti vstati mora, da podpiše prejemnico sodnije, ki ga pred-se kliče. Tožen je namreč po državnem pravdníštvu, da je sprejel v list stavke v drugih — neslovenskih — jeziki. Tožba ga sicer ne skrbi, pač pa ga jezi to, da mora tolikokrat k sodniji in tam tratiti svoj čas.

Popoldne se podá v kavarno brat časnike in razgovarjat se s prijatelji.

„Nič novic?“ ga ogovori, ko je komaj sedel, znanec.

„E, kje bo vrednik novice vedel“, odgovori mesto njega drugi, „če bi časnikarji kaj vedeli, bi listi ne bili tako prazni in suhi, kakor so.“

„Res, prav nič ni v njih“, pritrkova drugi. „Včeraj so prijeli dva tatú, pa to ni v nobenem listu omenjeno. Ali ni to bolj mikavno

Jugoslovansko bojišče.

Turki so po večdnevnih hudih bitvah Srbom vzeli in požgali mestice Knjaževac ali Gurgusovac in po nekem telegramu iz Kalafata pridrli že do Tople, ki leži 2 milj od Knjaževca proti zahodu. Zguba Knjaževca je za Srbe jako bridka, ker se je vojna turška kot klin zasadila med vojno Lešjaninovo in Černajevo, a upanje jim daje vsaj to, da je bil tepen le majhen oddelek vojne srbske, glavna oddelka pod Lešjaninom in Černajevem pa sta še nepremagana. Prebivalstvo v Belgradu je bilo vsled žalostne novice, da je padel Knjaževac, in da se Turki pomičejo naprej, vse razburjeno, zlasti ker se je bilo raztrosilo, da so Turki vzeli tudi Zajčar. Premožnejše družine so hitro pospravile, kar so mogle, ter odrinile v Pančovo in Zemun na zemlji avstrijski. Da bi vlada pomirila prebivalstvo, nabili so 6. t. m. na mestnih voglih ta-le oklic: „Še ni vse zgubljeno, Bog in Evropa nam morata pomagati. Bojna sreča je pogum naših vojakov za nekaj trenutkov zapustila, pa zopet si jo bodo priborili. Do zadnjega moža se hočemo bojevati zoper trinoštvo. Žene, ne mislite na smrt svojih mož, sinov in bratov, varujte solze in ne obupajte. Mislite na svobodo domovine, katero moramo priboriti. Tudi ve razodevajte pravi srbski pogum in pokažite, da so žene srbske vredne hrabrih svojih bratov.“

Turki so na bojišču proti ranjenim in ubitim razsajali po svoji stari navadi. Rezali so jim glave, odsekovali roke in noge, in reveže tako razmesarjali, da še divjaki amerikanski s svojimi jetniki tako grdo ne počenjajo. Tudi imajo za svoje puške posebne krogle, ki se v telesu razpočijo in kost, v katero zadenejo, čisto zdobé ali vsaj vso razkoljejo. In take krogle Turki dobivajo iz Angleške, ki hoče biti država krščanska in se s svojim človekoljubjem še ponaša! Ves olikani svet se pritožuje zaradi grozovitosti, ki jih vojaki turški in zlasti Čerkesi na bojišču počenjajo; kaj pa pravi vlada Turška? Sporočila je po svojih poročnikih vnanjim državam, da v njenih očeh Srbi in Črnogorci niso vojaki, ki se v pošteni vojski bojujejo, ampak puntarji, ktere hoče zatreti.

Po novejših poročilih so Turki dve uri pod Zajčarom prekoračili Timok ter vzeli in požgali Prlito, Grljan, Vratarnico in dve drugi vasi. Lešjanin pomnožuje svojo

vojno. Osman paša pa je začel streljati na trdnjave pri Zajčaru.

Oddelek turške vojne pod poveljstvom Alia Saiba paše hoče Srbijo prijeti tudi na jugu ter maršira proti Kruševcu.

Srbski poveljnik v okraju negotinskem in zajčarskem je prebivalcem zapovedal s svojimi rečmi preseliti se v notranjo deželo.

Srbom v vojni ruski se je dovolilo, da se smejo vrniti domov in vstopiti v domačo vojno. Če pade Zajčar, se misli minister Ristič neki obrniti do vnanjih vlad, da bi one posredovale. „Istok“ pa pravi, da se hočejo Srbi bojevati do zadnje kapljice krvi. Srbska ni pričela vojne, da bi pridobila novih dežel, ona hoče le rajo oprostiti težkega jarma barbarškega; in ta sveti namen mora doseči.

Bosenskim kristijanom se je nedavno oklicalo, da so nekterim za eno, nekterim za dve leti davki odpuščeni. Nazif paša pa v kljub temu davke od njih pobira in jim še naklada vojskino priklado, ker je dežela v silni stiski. Ljudje so se izgovarjali, da nič nimajo, pa vse zastonj, morali so Turkom dati zadnji bor. Da bi vneli fanatizem prebivalcev muhamedanskih, poslali so na bojišče kosec obleke Muhamedove. Turki mislijo, da bode vsled tega njihova vojska povsod zmagala.

Osmana pašo so pripeljali v Cetinje, padlega Selima pašo pa in druge mrtve Turke so Črnogorci slovesno pokopali, kar je knez Nikica turškemu poveljniku sporočil s prošnjo, da bi tudi on pokopal pri Bileku padle Črnogorce.

Na Bulgarskem so Turki odstavili več okrajnih glavarjev in sodcev, ki so trpinčili nedolžne Bulgare. Tudi so preiskovali prebivalcem storjeno škodo, katero jim hoče vlada povrniti. Asim paša je sklical nekaj veljavniših mož in jim je razodel, da bode vlada po končani vojski napravila denarne založnice, izdelala okrajne ceste in vse poravnala, kar se je ljudem dozdej hudega zgodilo. S takimi obljubami hoče Bulgare pregovoriti, da bi ostali mirni. Če bi Turka ne poznali, bi morda obljubam njegovim verjeli.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Avstrijske dežele.

Nadvojvoda Albrecht je ogledoval vojaštvo na Českem, pa se je iz Prage

nemudoma vrnil na Dunaj. „Pol. Corr.“ piše, da se je to zgodilo zaradi bolehnosti, od druge strani pa trdijo, da se hoče nadvojvoda pokloniti kraljeviču italijanskemu, ki je prišel te dni s svojo soprogo na Dunaj.

Ogerski kupčijski minister Simony se je službi odpovedal. Njegov naslednik bo boje Korizmič, ali pa Ladislav Tisza.

Iz Hrvatske se poroča, da je v Pakrac in Belovar prišel državni pravdnik z vladnim komisarjem in vojaštvom in da so prijeli in zaprli še sedem ljudi. Preiskava se je na vso moč tajno vršila.

Na Sedmograjskem so te dni ogledovali soteske na meji valaški, ktere bodo neki jako vtrdili, zlasti Črveno vežo (Rothen Thurm-Pass) in soteske pri Braševem (Kronstadt).

Vnanje države.

Rumunsko ministerstvo je sestavil Bratiano. — Za strežbo ranjencev se je po prizadevanju nekterih plemenitažev osnovalo podporno društvo, kteremu je na čelu princ Demeter Ghika, in ki je zdravniškega doktorja Jordanova z vsim potrebnim poslalo na bojišče.

Petrogradsko podporno društvo je vlado dunajsko vprašalo, bi li smelo skoz deželo avstrijsko na bojišče pošiljati za ranjene potrebne reči. Odgovorilo se je, da se to pod znamenjem rudečega križa sme zgoditi. Kakor se sliši, se bodo dotične reči po železnici pošiljale do Budapešte, od ondod pa po parniku v Belgrad.

Turški sultan vedno hudo boleha, in boje ne bo več ozdravel. Ministri so med seboj sprti. — Midat paša zahteva, da se naj obljubljenem prememb nemudoma začno izvrševati, veliki vezir pa pravi, da naj se to zgodi šele po vojski. Midat se je hotel ministerstvu že odpovedati, pa odpoved njegova ni bila sprejeta. Pravijo, da zato tako zelo sili na izvršitev državnih prememb, ker nima nikakoršnega upanja, da bi se to zgodilo, če za Muradom pride na prestol turški njegov brat Abdul Hamid. — Družinam v Solunu umorjenih konzulov je vlada turška plačala 400.000 gld. odškodnine. Guverner in 3 poveljniki se podajo v Solun, da pred vojaštvom razglasijo kazea, ki je morilce in njihove sodeležnike zadela.

za ljudi, kakor pa na pr. to, kar se v Berlinu ali na koncu sveta godí.“

„Kaj še to“, se oglasi tretji, „sinoči so po našem kraju vso noč razgrajali, pa ni bilo nobenega policaja blizo. To, to naj se graja v časnikih, ne pa to čenčanje o politiki, ki vse skup ni nič.“

„Včeraj je bila pri sodnji“, poprime besedo četrti, „tako mikavna obravnava, zvečer pa zbora dveh društev, pa niti besedice o vsem tem ni v listih. Jaz ne vem, čemu so novine, če nič novega ne povedo.“

Tako gre naprej zabavljanje, vrednik sam še do besede ne pride. Slednjič pa, ko jim dokaže, da eden človek ne more biti na dveh ali treh krajih ob enem, se oglasi zopet eden izmed družbe, rekoč:

„Prazni izgovori! Saj teh par vrst je spisanih v par minutah. Če bi bil jaz časnikar, tak-le list bi bil v eni uri gotov. Teh par stavkov — kaj je to! Igrača! Le da človeku ni dolg čas.“

Vrednik zlije naglo svojo kavo še vročo v sé, in z besedo: „se priporočam, gospóda“, odrine naglo, kajti čemu bi se prepiral z ne-

vednostjo! Za seboj pa še sliši besede: „Ste videli, kako jo je popihal, ker ga je zbudlo!“

Splošna veselost in smeh, vrednik pa se podá po ovinkih v tiskarnico gledat, kako in kaj. Ne jezi se ne, ker je enakih dogodeb že tako navajen, da se ga nič več ne primejo.

„He, he“, doni za njim, ko vkrene okoli vogla, „postojte malo!“

Ko se obrne, že stoji za njim gospod, ki z naglostjo, kakor da bi gorelo, vpraša:

„Ste že brali članek v časopisu A, ki pobija to, kar je pisal B o govoru poslanca C, kateri je pobijal razloge poslanca E? O, to je velikansko, posebno konec, ki se glasi — hml čakajte no — da, da — je že res, no — pomagajte mi no — ej, saj ga imam vsega v glavi, — tam na prvi strani v voglu —“

„Da, da, že prav“, odgovori vrednik, čeravno članka ni bral, dobro vedoč, da ne bo mogel naprej, če se izdá, da kaj ne vé, kar vé oni. „O, članek je dober, jaz sem odločil ga kos za naš list.“

„Je-li, izvrsten“, hiti gospod in prime vrednika za rokalo ali za rob suknje, kakor da bi se bal, da bi mu ne ušel. „To je vse

kaj družega, nego list G ali H, ki govorita o francoskem ministerstvu, kakor slepec o barvah.“

„Res je, vse to ni vredno, da bi človek bral —“

„Pa vendar še ne tako neumno, kakor ono, kar piše časnik I o delavcih na Kitajskem. Saj ste brali, ne?“

„Bral“, se odreže zopet vrednik, „same fraze, nič družega.“

„To sem tudi jaz trdil in prišel v prepir z gospodom S., saj veste, kakšen je, trdovraten centralist. Pa sem mu jih povedal. Naj vam to v kratkem razložim. Jaz sem rekel — —“

„O, saperlot“, mu skoči vrednik, ki je na uro pogledal, v besedo, „skoro bo tri ura in ob dveh bi bil moral jaz biti že v tiskarnici. Ne zamerite, se priporočam!“

In iztrga se gospodu iz rok ter hiti, kar more, dokler onemu izpred oči ne zgine. (Ta prizor se ponavlja vsak dan, če vrednik ne zagleda moža tako daleč, da mu še lahko uide. Zamere ni nobene, ker gospod je tega ravno tako navajen, kakor vrednik.)

(Dalje sledí.)

Angleška zbornica poslancev je dovolila, da naj se nakupi še več delnic sueškega rova. Časnik „Echo“ priporoča prijateljstvo z Rusijo. „Gladstone, pravi omenjeni list, je deželi jako vstregel, da je pokazal pomotne sklepe Rusožrcev in njegov govor bo razpodil nevošljivost med velikima državama evropskima, ki imate ob enem veliko posestev v Aziji. Pristrčnost med Angleško in Rusko daje nam edino upanje, da se bode sedanji boj na iztoku srečno končal.

Domače novice.

V Ljubljani, 10. avgusta.

(*Janežičeva svečanost.*) Vodstvu Rudolfove in južne železnice ste v II. in III. redu po vseh svojih progah dovolili znižano ceno od 10. do 17. t. m. vsem onim, ki se hočejo vdeležiti slovesnosti, če se izkažejo po sprejemnici ali vstopnici kacega narodnega društva. — One, ki bi se peljali po Rudolfovi železnici, opozorimo na to, da ta železnica gre le do Beljaka (Villah), od tod pa južna železnica do Vrbe (Velden); toraj si bo v Beljaku treba na novo preskrbeti vozne liste od tod do Vrbe z legitimacijo južne železnice. Oni, ki se pripeljejo iz Štajarskega, Dunaja, Dolenjskega itd. po južni železnici, ne bo treba legitimacije Rudolfove, ampak le one južne železnice, ako se vrnejo po južni železnici zopet nazaj. — Legitimacije se dobivajo, pisмено ali ustmeno, v čitalnicah že prej v oklicu naznanjenih. — Ker je v torek praznik in bi marsikteri obiskovalec utegnil pri tej priliki ogledati si tudi Celovec, je v ta namen ena največjih gostilnic z vrtno že najeta. Natančneje o tem se bomo pomenili na dan slavnosti v št. Jakobu. — Kakor slišimo, bo vdeležba iz vseh krajev velika. Na noge tedaj vsak, kdor more, da nas bo več! — „Sokol“ gre „in corpore“, a brez zastave.

(*Strah pred Slovani.*) Deželna vlada koroška ni dovolila niti „Sokolu“, niti kakemu drugemu narodnemu društvu k Janežičevi slovesnosti priti z zastavo. Čudna je ta prepoved tem bolj, ker Janežič ni bil nikakor politikar, tedaj tudi njegovemu spominu na čast napravljena slovesnost ne more biti nikakoršna politična demonstracija. „Sokoli“ smejo iti v društveni obleki, a v Celovec še v tej ne. — Zlata svoboda, kje si domá! Pri nas ne, vsaj za nas ne.

(*Dimitzevo „Geschichte Krains“*) prišel je te dni na svetlo IV. dela drugi in zadnji snopič, ki obsega zgodovino Kranjske od smrti cesarja Jožefa I. (1711) do konca vlade francoske (1813). S tem snopičem je g. Dimitz svojo nalogo dovršil; o priliki hočemo o zgodovini njegovi obširneje spregovoriti.

(*„Turški list“*.) Kadar pade kak velikan, pridejo tudi pritlikovci in stare babe ga gledat, vsak pritlikovec, vsaka baba vé kaj povedati o njem, vé vzrok padca njegovega in mu to ali ono očita. Zato smo že naprej vedeli, da bo „turški list“ k propadli banki „Sloveniji“ gotovo prišel, da vrže tudi on svoj kamen na njo. In res, prišel je ta pritlikovec, se skobacal na leco in zatrobil svoj nekrolog, svojo sodbo o propadu, namreč: banka „Slovenija“ je padla in morala pasti zato, ker je bila slovensk zavod in ker vsled tega Nemci (t. j. nemčurji) pri nas niso marali za-njo. — Zakaj je banka propadla, to je dandanes vsakemu že dobro znano; padla pa ni iz nobenega onih vzrokov, ktere „turški list“ navaja. Ravno, ker je bila domač zavod, bi bila lahko cvetela, če

bi bila ostala domá; saj gre iz slovenskih dežel na milijone zavarovalnine na tuje. Naši nemškutarji, ki so jo koj s prvega pisano gledali, bi jej ne bili mogli nič, ker jih je premalo; tudi njihova prijaznost bi bila malo izdala; ta svojat se dá prezirati, ker je res veliko kokodaskanja, pa le malo jajc. Na noben način bi ti naši nemčurji ne bili izpolnili one jame, ktero so skopali jej dunajski in peštanski judje in drugi. — Prav neumna, naravnost bedasta pa je trditev „turškega lista“, da je umrla banka za slavjanskim „grossmachtschwindelom“. Denaren zavod in pa slavjanski „grossmachtschwindel“! Ali je kdo že kaj tako prismojenega bral? To je ravno tako neumno, kakor n. pr. trgovec I. I. je faliral zato, ker je velike postave. — H koncu dolgega klobasanja pa pride še nekaj, kar kaže, da so se pisalcu članka popolnoma možgani zmedli. „Klerikalno-narodna stranka — uči pisec — naj iz smrti „Slovenije“ vzame nauk, v prihodnje ne več dosežati lastnih, narodnih namenov, ampak složno z drugo v deželi bivajočo stranko iti za dobrim in koristnim. „Slovenija“ je mrtva, — naj bi klerikalno-narodna stranka vstala k ustavovernemu življenju“. Tedaj na grobu banke „Slovenije“ naj bi ponudili mi našim „turčinom“ roko, prosili jih odpuščanja in prisegli na njihovo ustavo! O, taki pa še nismo, da bi po še tako občutljivi denarni zgubi popustili brž svoja načela, svojo vero in šli med ustavoverce ter bratili se s „turčini“. Ne boš! Nemšk pregovor pravi: „Geld verloren — nichts verloren, Ehre verloren — viel verloren, Muth verloren — alles verloren“. Z banko „Slovenija“ jih je veliko zgubilo le denar, vsem nam pa še ostane čast in pogum in dokler oboje to še imamo, se ne podamo, niti se bratimo z ljudmi, ki s Turki držé, ki so tedaj — izvzemši denar — že vse drugo zgubili, namreč pogum in čast, katerih geslo je (po nemški, da bolje razumete): „Ehre verloren — nichts verloren, Muth verloren — viel verloren, Geld verloren — alles verloren.“

(*Deželni odbor*) je z ozirom na čedalje večjo potrebo obilnih prostorij za uboge bolnike kupil na spodnjih Poljanah ono hišo, ktero je že zdaj več let za podružnico bolnišnice v najemu imel.

(*V odborovi seji družbe kmetijske 6. t. m.*) kateri je predsedoval baron Wurzbach in v kateri sta pričujoča bila gospoda zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora, so se razdelile državne podpore za sirarije, za vrte ljudskih šol in pa za vodnjake. — Kompetenti za sirarije so bili trije; enoglasno je bila podpora dovoljena družbi sirarski, ki se je letos ustanovila v Bohinjski Bistrici in že tako izvrsten sir izdeluje, da ga je odbor, kteremu ga je gosp. Mesár nekoliko za pokušnjo poslal, živo pohvalil; — prošnji drugih dveh kompetentov se boste še le rešili po sprejetih pozvedbah. — Ali naj naš neutrudljivi pospešitelj kmetijskega napredka gosp. Mesár o sirarstvu letos podučuje v Kranjski Gori ali v Bohinji, je tudi odvisno še od nekterih pozvedeb. — Podpore za vrte ljudskih šol je prosilo 10 šol; na 2 prošnji se odbor ni mogel ozirati zato, ker dotični šoli še nimate lastnih vrtov, kar je v razpisu rečeno bilo; — vseh drugih 8 šol je dobilo podpore od 50 do 100 gld., namreč šola v Postojni, na Jesenicah, v Starem trgu, v Osilnici, v Senožečah, v Horjulu, Preski in na Vrhu. — Za podporo v napravo vodnjakov se je oglasilo 14 prošnikov. Na 2 prošnji se ni mogel ozir jemati, ostalih 12 je dobilo podpore od 80 do 100 gld., namreč občina v Bo-

hinjski Bistrici za napravo 2 vodnjakov na planini Javorniški, — občina v Srednji vasi za napravo 2 vodnjakov na Gorjurški planini, — Gaberje, Šambije, Prem, Žeje, Škril, Kot, Podpeč v Dobrepoljah, Brezovic in Polom. — Potem je bil določen nakup Muricodolske in Belanske goveje živine (nakup Ukviških ovac je že prej odločen bil); dražba sive živine bo v Ljubljani, rdeče pa v Kranji. — Po končanih teh obravnavah je bilo še sklenjeno c. k. dež. vladi priporočati dovolitev naprošenih sejmov v Št. Vidu nad Ljubljano, v Stopiču in Račni. — Gospodje Ferd. Ambrož, ces. kr. rudarski oskrbnik v Idriji, dr. Jenko, rudarski zdravnik v Idriji in Janez Urbanček, župnik v Krašnji, so bili za ude v družbo sprejeti. „Nov.“

Razne reči.

— Požar. V torek 8. t. m. zjutraj je začelo v spodnjem Logacu goret. Vsled hudega vetra se je ogenj naglo tako razširil, da je vkljub izdatne pomoči pogorelo, kolikor je do zdaj znano, nekaj čez 60 hiš pa čez 100 drugih poslopij, tudi dve cerkvi pa pri farni cerkvi zvoniku streha. Škoda je neizmerna. Zavarovanih je bilo veliko, nekaj tudi pri banki „Sloveniji“. Zato je „Laib. Ztg.“ poročala, da likvidirajočo banko zadene škoda 80.000 gld., kar pa ni res, kajti vodstvo nam pové, da mu je tamošnji zastopnik poročal, da je pogorel le eden zastopnik, ki je bil pa samo za 400 gld. zavarovan. „Laib. Ztg.“ se že nekaj časa odlikuje z neresničnimi novicami, ki ljudi vznemirjajo. — Natančneje poročila o tem velikem požaru, ki je zadel in skoro do malega vpepelil štiri vasi, še nimamo; pričakujemo pa, da nam ga bode kdo ondotnih prijateljev poslal.

— Iz Bleda se poroča, da prihodnji petek zapusti nadvojvoda Ludivik Viktor, najmlajši brat cesarjev, ta kraj, v katerem je več tednov radostno bival. V četrtek zvečer, pred odhodom njegovim, mu napravijo krasno osvečavo na jezeru z godbo, ktero bo vršila nalašč iz Ljubljane poklicana vojaška kapela.

— Die Glaubens- und Sittenlehre der kathol. Kirche von Rolfus u. Brändle, ki jo je mnogo škofijstev potrdilo in časnikarstvo kotoliško prav iskreno priporočalo, se bode vnovič v 25 snopičih začela izdajati. Vsaki mesec izideta 2 snopiča po 30 kr. Ker je delo dovršeno, zamore si vsakdo vsih 25 snopičev ob enem naročiti. Novi naročniki dobé razun prelepih oljnotisov „Srca Jezusovega in Marij-nega“ še jeklorez, ki predstavlja blagoslovljajočega Ježuška, proti doplačilu 1 fr. ali 42 kr. Naročila sprejema knjigotržec Otokar Klerr, na Starem trgu v Ljubljani.

— „Alte und Neue Welt,“ XI. letnik (1877), začel bo še ta mesec pri Benzigerju v Einsiedelnu izhajati. Ta zabavni časopis se je občinstvu tako prikupil, da ima poleg Pustetovega Hausschatza med vsimi katoliškimi časopisi največ naročnikov. Namen njegov je bralce pošteno zanimati in podučevati. Najslavnejši katoliški pisatelji nemški sodelujejo pri tem zabavnem časniku, kterega kinčajo obilne od najboljših umetnikov osnovane podobe. V prihodnjem letniku se bode med drugim zabavnim berilom nahajal jako zanimiv roman izvrstnega pisatelja Filipa Laika (Philippus Laicus), ki obravnava neki dogodek zadnjega poljskega vstanka. Vsako leto izide 16 snopičev po 24 kr. Naročniki dobé proti doplačilu 60 kr. za vsako podobo tudi 3 oljnotise, namreč sv. Jožefa, poletje in jesen. Kdor more, naj se naroči na ta izvrstni zabavnik, v katerem bo našel dokaj

mičnega in koristnega berila. Dokler nam naše skromne moči ne dopuščajo, izdajati domačega ilustriranega zabavnika, moramo si pomagati z vnanjimi. Naročilo sprejema kajgotržec Otokar Klerr na Starem trgu v Ljubljani.

— Izgled poročevalca nemško-turških listov. Kake baže ljudi pošiljajo nemški, posebno dunajski listi na bojišče, kaže sledeče. Nek slabo znani list je poslal kot svojega dopisnika v Hercegovino človeka, ki je že vse skusil in različnim gospodom služil. S pomočjo dopisnikov slovanskih listov je ta človek dobil dovoljenje iti v glavni stan Črnogorcev pod istimi pogoji, kakor slovanski dopisniki, namreč da o številu in gibanju armade in njenih načrtih ne sme nič razglasiti, sploh pa vsa pisma in telegrame prej vodstvu pokazati. Jud (kajti poročevalci dunajskih turških listov so večidel judje) obljubi to in potem mu je dovoljeno precéj prosto se gibati po stanu. Bilo je med tem več manjših prask s prvimi četami turškimi, a jud se je ogibal krajev, kjer je pokalo, in Črnogorci so brž spoznali, da pogum ni njegova dobra lastnost; zato so ga zaničevali in s poročevanjem je šlo slabo, ker z lastnimi očmi ni dosti videl, zvedeti pa od drugih tudi ni veliko mogel, ker ni družega govoril, kakor nemški in nekoliko laški. — Nekega večera, ko so ravno ob Gačkem postavili sprednje straže, opozori Črnogorec, ki je bil na levem krilu na stražo postavljen, svojega četnika, da je juda videl plaziti se ob grmovji proti turškim sprednjim četam, ki so stale le kaka dva streljaja pred Črnogorci. Četnik naznani to dalje in vojvoda ukaže slediti ga. Da bi pa imelo to zasledovanje več vspeha, izbere dva prostovoljca, enega, ki je znal nemški, družega, ki je bil laškega zmožen, in pridá jima še dva Črnogorca. O temi se tihoma plazijo za judom, ktereга bistro oko Črnogorca ne izpusti. Jud se plazí tiho in ko je že tik turške straže, pobere kamen, zavije ga v papir, se stisne za grmovje in vzdigne roko, da bi ga vrgel na ono stran, kjer je ob ognju čepelo več turških vojakov, med njimi en častnik. Predno pa more roka vreči kamen, že jo zgrabi dolgi Črnogorec. Jud zakriči, a ko zagleda Črnogorca pred sabo, se nasmeje prisiljeno in spusti kamen na tla ter ga brčne z nogó proč. „Kaj imaš tu?“ rohni Črnogorec in ga potegne proč. Jud se vstraši gromečega glasu, popolnoma pa obledi, ko zdaj prostovoljec, ki nemški zna, v nemškem jeziku reče: „Kaj ste hoteli vreči Turku? Je to mar patrona dinamična? Bomo videli pri ognji. Idimo“. Jud postane bled in noge se mu tresejo, da se na tla zgrudi. Ob enem poskusi kričati, a Črnogorec mu zamaši usta, potem ga tira nazaj do sprednjih straž. Turška straža je bila nekaj slišala in par strelóv spustila na kraj ropota, ki pa niso nič zadeli. Jud se je med potjo zviljal in ječal v koščeni roki Črnogorca, ki ga je, drže ga za obe roki, za sabo vlekel. — Pridejo k ognju sprednje straže. Tu odvije prostovoljec kamen, ki je v papir zavít, ga ogleda in ko spozná, da je čisto navaden, razvije papir in pokažejo se nemške črke. Črnogorci radovedni gledajo, ko prostovoljec bere; strme pa, ko jim raztolmači pismo sledeče: „Gospod juš-baši! Jaz sem Vaš stari znanec M., zdaj poročevalec za list „D. Z.“ v črnogorskem stanu. Že na Dunaji sem zvedel, da ste v Hercegovini, in zadnje dni sem Vas parkrat videl skoz drobnogled. Rad bi bil že oglasil se Vam, ali ti prokleti Črnogorci pazijo ná-me kakor orli. Namen tega pisma je ta: Jaz bi si rad zavaroval življenje tudi, če Turki zmagaajo, kar se bo najbrže zgodilo. Prosim

Vas tedaj, priskrbite mi kako pismo, da bom varen tudi pred Turki. Če mi to storite, sem pripravljen Vam vsak dan po tem ali kakem enakem potu natanko naznaniti število Črnogorcev in njih pozicije. Da bi me zasačili, se skoro ne bojim, ker nihče tu nemški ne zna.“

— Komaj je pismo raztolmačeno, že so vsi handžari goli in namerjeni proti judu, ki pade na kolena in vzdigne roke kviško proseč milosti. Po predlogu prostovoljca pa ga ženó h knezu, kteremu povedo vse, kar se je zgodilo. Ta ga zaničljivo pogleda in pravi po kratkem premišljevanji: „Prav za prav bi imeli tega vohuna obesiti. Ali če to storimo, bodo judovski časniki upili, da smo dopisnika nemškega lista umorili. Tedaj peljita ga dva do meje avstrijske in ga tam vrzita v Dalmacijo.“ Črnogorca se priklonita molče, porineta juda, ki je le besedo „Dalmacija“ razumel, iz šotora in ga tirata do meje — kako, si vsak lahko misli. Gotovo je le to, da, prignavši ga do meje ob Metkoviču vsega razcapanega, ga prime eden pod pazduho, drugi za noge, ga tako zavihitita in na avstrijsko zemljo vržeta — natančno po povelji knezovom. Tam so ga pobrali avstrijski vojaki in spravili v bolnišnico, kjer se je pa kmalu „izlizal“ in se potem tiho zgubil. — Po tem se ni čuditi, če dunajski časniki ne privoščijo zmage tistim, ki z njihovimi poročevalci tako ravnaajo.

— Državni zbor se ima začeti koocem septembra meseca, tedaj ob enem z ogerskim.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem: Učiteljske službe v Krškem (500), v Leskovcu (400), v Vel. Dolini (500) do 7. septembra na kr. š. svet.

Na Štajarskem: G. Anton Leban iz Mozirja učitelj v Ribnici; g. Fr. Blümel iz nemškega Štajerja, nadučitelj v Celji (na deški šoli); g. Fr. Kraner, nadučitelj v Ponikvi, je djan v pokoj.

Na Goriškem: Nadučiteljska služba v Ajdovščini in Rihenbergu (600 in stanov.); službe učiteljic v Crničah, Rihenbergu, Ajdovščini (400 in stanov.); Solkanu in Kamenjah (320); službe učiteljev v Prvačini, na Vogrskem in Št. Frjanu (400) — vse do 26. avgusta na kr. š. svet.

— „Slovenski učitelj“ št. 15. je bil od slavne policije zarad nekega dopisa iz Rajhenburga zapečaten.

— Kaj najbolj ostri pogled? Učelnjaki prepirali so se pred Friderikom Nepolitanskim, kaj najbolj ostrí pogled; eni so djali, da zelena barva, drugi zopet drugače; pesnik Samugar pa je odločil: „Gospodje, moja misel je, da nobena reč ne ostrí pogleda tako, kakor nevoščljivost, kajti nevoščljivec vidi navadno vse večje, kakor je v resnici“.

— Diogeno prišel je v zelo nesnažno kopel. Obračal je oči na vse kraje, nazadnje pa je djal: „Kje pa se umivajo tisti, ki so se tu kopali?“

— Ljudovik XIV. bil je prišel z veliko vojsko pred Amsterdam; prebivalci bili so vsi v strahu; že so se posvetovali, da naj bi mu poslali mestne ključe; večina mestnih svetovalcev bila je za to, ko so že drugi glasovali, v gledali so še starega župana, ki je bil zadremal. Zbudili so ga in vprašali, kako da glasuje. Ko je bil zvedel, da glasujejo o tem, ali naj se pošljejo Ljudoviku ključi, vprašal je: „Ali jih je zahteval?“ „Ne!“ odgovore mu. „Tedaj menim, da mu jih ni treba pošiljati!“ Ta odgovor otel je mesto, prebivalci so se hrabro borili in Ljudovik mogel je sramotno odriniti.

Umrli so:

7. in 8. avgusta. Avgust Strubl, gost. vdove otrok, za shujšanjem Lojza Rihar, kazn. nadz. otrok, 2 m., za oslabiljenjem. Janez Kopač, kajžar, 65 l., in Jože Velepčič, delavec, 25 l., za pljučno sušico. Marija Robida, čevljarja hči, 25 l., za grižo.

Eksekutivne dražbe.

11. avgusta. 3. Mart. Uksinič-ovo iz Krmačine v Metliki. — 2. Jože Kobe-jevo iz Gorenje težke vode (1265 gl.) v Rudolfovem. — 2. T. Pirmanovo iz Površja (1675 gl.) v Krškem. — 2. Jak. Judnič-ovo iz Kota (885 gl.). — 2. Mih. Šutejevo iz Sečega sela (607 gl.), obe v Črnomlji. — 2. Tone Žigon-ovo iz Kanjega dola (1456 gl.) v Idriji. — 2. Mete Rozman-ove iz Češnic (350 gl.). — 2. Jak. Pešelj-ovo iz Podgrada (490 gl.). — 3. J. Štrucelj-ovo iz Kota (20 gl.), vse v Črnomlji. — 1. Marko Nemanič-ovo iz Božjakovega (3531 gl.) v Metliki.

12. avgusta. 3. Mart. Strlejevo iz Krvave peči (1036 gl.) v Laščah. — 2. Blaž Majnik-ovo iz Lomov (1663 gl.) v Idriji. — 2. J. Lepičnik-ovo iz Črne (1290 gl.) v Kamniku. — 2. Marijane Kolenc-ove iz Žirij (3150 gl.) v Idriji. — 2. T. Dolenc-ovo iz Slavine (2876 gl.) v Senožečah.

Telegrafične denarne cene 9. avgusta.

Papirna renta 66.40 — Srebrna renta 69.65 — 1860letno državno posojilo 111.50 — Bankine akcije 856 — Kreditne akcije 145.30 — London 123.75 — Srebro 101.70 — Ces. kr. cekini 5.90 — 20frankov 9.82.

Denarstvene cene. 8. avgusta.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	66.15	66.75
5% renta v srebru	69.60	69.80
Srečke (lozi) 1854. l.	107.—	107.50
„ „ 1860. l. celi.	111.50	112.—
„ „ 1860. l. petinke	116.50	117.—
Premijski listi 1864. l.	130.50	131.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	96.50	96.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	73.20	73.70
Hrvaške in slavonske po 5%	83.—	83.50
Sedmograške po 5%	74.—	74.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	858.—	860.—
Unionske banke	58.25	58.75
Kreditne akcije	144.40	144.60
Nižovavstr. eskomptne družbe	665.—	675.—
Anglo-avstr. banke	73.—	73.10
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	155.—	155.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	118.—	119.—
„ „ 50 „ „	56.—	56.50
Buđenske „ 40 gl. a. v.	26.—	28.—
Salmove „ 40 „ „	38.50	39.—
Palfi-jeve „ 40 „ „	30.25	30.75
Clary-jeve „ 40 „ „	29.—	30.—
St. Genois „ 40 „ „	36.—	31.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „	23.25	24.—
Waldstein-ove „ 40 „ „	21.—	22.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.90	5.92
Napoleonsd'or	9.87	9.88
Srebro	101.75	101.85

Služba orglarja

ali tudi cerkovnika se oddaja pri fari sv. Trojice nad Cirknico.

Kdor je želi, naj se oglasi za-njo pri ondašnjem gosp. župniku osebno ali tudi pismeno. (43—2)

Natečaj

za službo slugé čitalnice ljubljanske.

Oddati je služba slugé čitalnice ljubljanske z mesečno plačo 34 gl. Prošniki za to službo naj svoje pismene prošnje čitalničnemu odboru izročé do

15. septembra l. 1876.

Službene dolžnosti poizvedo se pri društvenem tajniku. (41—2)

Od odbora narodne čitalnice.

V Ljubljani dne 1. avgusta 1876.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.